

عفو بین الملل

اطلاعیه عمومی

AI Index: MDE 13/133/2006 (Public)
News Service No: 314

6 دسامبر 2006

ایران: عفو بین الملل نگران افزایش سانسور است

عفو بین الملل به شدت نگران افزایش سانسور در ایران و ادامه آزار مدافعان حقوق بشر از سوی حکومت است. مسدود کردن دسترسی به سایت‌های اینترنتی، بستن روزنامه‌ها و سایت‌ها، توقیف کتاب‌ها، و دستگیری و تهدید روزنامه‌نگاران، بلاگ‌نویسان و مدافعان حقوق بشر که اخبار مربوط به نقض حقوق بشر را پخش می‌کنند، از ادامه و تشدید محدودیت‌های اعمال شده از سوی مقامات در مورد حق آزادی بیان، از جمله حق آزادی جستجو، دریافت، و عرضه اطلاعات و اندیشه‌ها، حکایت می‌کند.

به تازگی، به عنوان بخشی از یک روند رو به گسترش محدود کردن سایت‌هایی که "غیر اخلاقی یا مخل میانی اسلام" تشخیص داده می‌شوند، سایت‌های پرخواننده‌ای مانند وی‌کی‌پدیا، یوتیوب و آمازون.کوم به صورت موقت یا دائم مسدود شده‌اند. در عمل، بسیاری از سایت‌های متعلق به سازمان‌های خبری داخلی یا خارجی، سازمان‌های سیاسی، و سایت‌هایی که اخبار مربوط به حقوق بشر را منتشر می‌کنند، مسدود شده‌اند. برای مثال، سایت سازمان دفاع از حقوق بشر کردستان که در تهران مستقر است، و سایت میدان که اطلاعات مربوط به حقوق بشر زنان و از جمله اخبار مربوط به کارزاری برای لغو اعدام از طریق سنگسار را که اخیراً به راه افتاده منتشر می‌کند، هر دو مسدود شده‌اند.

فعالان حقوق بشر و سایر شهروندان همچنین به دلیل مراجعه به سایت‌های اینترنتی در خارج کشور یا فرستادن یا دریافت اطلاعات از طریق ایمیل مورد بازجویی و اتهام قرار گرفته‌اند. برای مثال، مهدی (اوختای) بابایی عجبشیر، یک ایرانی آذربایجانی، در ژوئیه 2006 در آستانه شرکت در یک گردهمایی فرهنگی آذربایجانی دستگیر شد و در ماه سپتامبر به دلیل «عضویت در گروه‌های غیرقانونی اپوزیسیون با هدف ضربه زدن به امنیت کشور» به شش ماه زندان محکوم شد. از جمله شواهد علیه او این‌ها بود: «فرستادن چند ایمیل به سایت گاموح برای اعتراض به این که به گفته او آنان پرچم جدیدی را تهیه کرده‌اند. علاوه بر این، او به سایت‌های ملی قومی دیگری نیز سر زده است و برخی از محتویات آن‌ها را به دوستان خود ایمیل کرده است.»

تلاش‌های رو به افزایش مقامات ایرانی برای کنترل بهره‌گیری از اینترنت در اظهارات رسمی منعکس شده است. برای مثال، در مه 2006 رضا رشیدی مهرآبادی، مدیر کل شرکت دولتی فن‌آوری ارتباطات اعلام کرد که مخزن اطلاعاتی فیلتر سایت‌های اینترنتی که می‌تواند دسترسی به سایت‌ها را مسدود کند به زودی آغاز به کار خواهد کرد. از قول نامبرده گزارش شده است که شرکت یادشده هر کاربر اینترنتی در کشور را می‌تواند شناسایی کند و دسترسی او به سایت‌های اینترنتی را ضبط نماید.

به گفته این شرکت، در ماه سپتامبر 2006 بیش از 10 میلیون سایت اینترنتی به وسیله مقامات مختلف، از جمله قوه قضائیه، کمیته شناسایی سایت‌های نامجاز و مخزن اطلاعاتی سیستم فیلتری، فیلتر شده‌اند، و «روزانه تقریباً 200-300 سایت غیر اخلاقی و فیلترشکن» جدید فیلتر می‌شوند.

در ماه اکتبر، سازمان مسئول تنظیم مقررات مربوط به ارتباطات رادیویی، مقرراتی برای محدود کردن سرعت اینترنت به 128 کیلوبیت در ثانیه منتشر کرد که بر اساس آن، ارائه دهندگان خدمات اینترنتی در ایران از عرضه بسته‌های پهن‌بند اینترنت منع شده‌اند - گامی فنی که توانایی ایرانیان برای گرفتن اطلاعات از اینترنت را به شدت محدود می‌کند. این دستور مورد اعتراض اعضای مجلس شورای اسلامی قرار گرفت. در اواخر نوامبر، گزارش شد که همه سایت‌هایی که به ایران مربوط می‌شوند باید ظرف دو ماه در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به ثبت برسند، اقدامی که در آینده بستن سایت‌هایی را که ثبت نشده‌اند احتمالاً تسهیل خواهد کرد.

سال جاری 2006 همچنین شاهد ادامه سرکوب سایر وسایل ارتباط جمعی بوده است. مقامات به بستن روزنامه‌ها همچنان ادامه داده‌اند و روزنامه‌نگاران و دبیران به اتهامات مبهمی مانند «تبلیغ علیه نظام» یا «اهانت به رهبری» دستگیر یا به دادگاه‌ها احضار شده‌اند. دیگرانی که به خارج سفر کرده‌اند در بازگشت مورد آزار قرار گرفته‌اند. برای مثال، در ماه نوامبر گروهی از روزنامه‌نگاران شرکت کننده در یک سمینار آموزشی که از سوی یک سازمان غیر دولتی هلندی و انجمن صنفی روزنامه‌نگاران ایران در هلند ترتیب داده شده بود در بازگشت به ایران به مدت سه ساعت در فرودگاه تهران تحت بازجویی قرار گرفتند و سپس مرخص شدند. تعداد روزافزونی کتاب و از جمله بسیاری که قبلاً اجازه انتشار یافته بودند ممنوع شده‌اند. در ماه ژوئیه، مقامات اعلام کردند که در استفاده خصوصی از گیرنده‌های ماهواره‌ای سخت‌گیری خواهند کرد. این گیرنده‌ها اگرچه ناقانونی است، ولی در سال‌های اخیر استفاده از آن‌ها بسیار شیوع یافته است. به دنبال این اعلام گزارش رسید که هزاران بشقاب گیرنده ضبط شده است.

قوانین بین المللی حق آزادی اطلاعات و جریان آزاد اندیشه‌ها در فرای مرزها را تضمین کرده است. ایران تحت ماده 19 میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی، مسئولیت‌های مشخصی برای تأمین حق آزادی بیان دارد. در عین این که این حق را می‌توان در شرایط مشخصی از نظر قانونی محدود کرد، عفو بین الملل نگران آن است که محدودیت‌هایی که از سوی مقامات ایرانی وضع شده در حد بسیار زیادی از آن چه که تحت قوانین حقوق بشری بین المللی مجاز شمرده می‌شود فراتر رفته است.

گزارشگر مخصوص حق آزادی عقیده و بیان در گزارش خود در دسامبر 2005 توصیه کرد که هر سازمان بین‌الدولی که در جزء یا کل مسئول اداره اینترنت است باید آزادی عقیده و بیان را تأمین کند؛

همه کشورها اقدامات لازم برای تضمین آزادی عقیده و بیان در اینترنت را انجام دهند و از جمله ترتیبی دهند که نویسندگان وبسایت‌ها و وبلاگ‌ها از حمایت‌هایی که سایر رسانه‌ها دارند برخوردار شوند؛

عرضه‌کنندگان اینترنت و ثبت‌سایت‌ها نزد مقامات کشوری نباید مشمول هیچ مقررات خاصی باشند. (UN Doc. E/CN.4/2006/55, par. 78-79)

عفو بین‌الملل مقامات ایرانی را به آزادی فوری و بدون قید و شرط همه زندانیان عقیدتی، از جمله وبلاگ‌نویسانی مانند آرش سیگارچی و کیانوش سنجری، و برداشتن همه محدودیت‌های ناقض حق آزادی بیان در کاربرد و بهره‌گیری از اینترنت، و پایان بخشیدن به اعمالی از قبیل سانسور، و ضبط و مراقبت‌هایی که با تعهدات بین‌المللی ایران تطبیق نمی‌کند، فرا می‌خواند. ایران همچنین باید قوانین خود را برای اطمینان از این که اتهامات مبهم، مانند موارد مربوط به امنیت ملی، تبلیغ، یا اهانت به مقامات، دقیقاً تعریف شده یا از قانون حذف شود مورد بازنگری قرار دهد تا به طور قطع نتوان از این اتهامات به صورت دلخواه برای خاموش کردن نارضایی‌ها، مباحثات و مخالفت مشروع و آزادی بیان بهره گرفت.